

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙМОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Вагоме місце у розвитку та формуванні особистості дитини молодшого шкільного віку займають емоціональні процеси. Емоції сприяють розкриттю її внутрішнього світу, здійснюють вплив на вчинки дитини, виступлять регуляторами спілкування [1].

Психологічні аспекти розвитку емоцій та почуттів знаходимо у працях Б. Ананьєва, Л. Божович, Г. Ващенко, О. Духновича, К. Изарда, Д. Локка, В. Сухомлинського, П. Якобсона та ін. Наголошуючи на гармонійних стосунках у вихованні дитини, В.О. Сухомлинський зазначає на необхідності єднання емоціонального й розумового, емоціонального й естетичного, емоціонального й морально-духовного. На його думку, школа зобов'язана навчити своїх учнів відчувати нюанси міркувань і хвилювань других людей, їх емоціональні стани [2; 5]. Інші дослідники (В. Бачинін, Л. Коваль, П. Якобсон та ін.) зосереджують увагу на пошуку способів та шляхів формування емоційно-почуттєвої сфери молодших школярів [1].

Сприятливим часом для розвитку емоційної сфери особистості дитини вважається молодший шкільний вік. Молодші школярі схильні до естетичної і художньої діяльності, вразливості, емоційності, образності сприйняття. У них збільшується ступінь естетичних переживань, збагачуються почуття, удосконалюється загальна культура [4]. Саме тому, спілкування учнів молодших класів із мистецтвом має зумовлювати чималу радість у дитини. Однак, особиста активність дитини, у межах того або іншого виду мистецтва, низька, отож, у розвитку естетичних почуттів чимале значення мають батьки, вихователі груп продовженого дня, учителі. Очевидно, що естетичний напрям твору мистецтва зобов'язаний винятково акцентуватися дорослими, адже учні цього віку різняться емоціональною вразливістю, ширістю, безпосередністю, експресією емоцій.

Учні молодшого класу легко переключаються від однієї емоції до іншої. Емоціональну сферу молодших школярів акумулюють нові переживання: подив, вагання, радощі пізнання, які є підґрунтям розвитку цікавості та формування пізнавальних інтересів. Провідним осередком емоцій в учнів молодших класів є навчальна та ігрова діяльність (досягнення, невдачі у навчанні, відносини у колективі, перегляд кінофільмів, мультфільмів, читання книг, участь в ігровій діяльності та інше). Крім того, для молодших школярів притаманний оптимістичний, енергійний настрій. Разом із цим, у дитина можуть проявлятися афективні стани: брутальність, запальність чи інші форми емоціональної неврівноваженості [3].

Отже, емоції та почуття встановлюють спрямованість поведінки особистості дитини молодшого шкільного віку. Тому, формування почуттів в учнів молодших класів є важливим фактором управління їх становлення як особистостей. З цієї метою, необхідно гармонійно виховувати різні почуття та емоції дитини, формувати необхідні навички в керуванні їх емоційно-почуттєвою сферою, навчати розуміти свої емоційні стани та емоції інших людей.

Список літератури

1. Загальна психологія [навч. посіб.] / Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. та інші. – Київ : Либідь, 2005. – 464 с.
2. Изард К. Психология эмоций / К. Изард [перев.с англ.]. – СПб. : Издательство

«Питер», 1999. – 464 с.

3. Крайг Г. Психология развития / Г. Крайг. – СПб. : Питер, 2000. – 992 с.

4. Савчин М.В. Вікова психологія [навч. посіб.] / М.В. Савчин, Л.П. Василенко. – К. : Академвидав, 2005. – 360 с.

5. Скрипченко О.В. Основи психології і педагогіки : психічні процеси [навч.-метод. посіб.] / О.В. Скрипченко, І.М. Бушай, Л.О. Скрипченко. – К. : Видавництво НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2003. – 146 с.

*Науковий керівник: Подкопасва Ю.В.,
канд. психол. наук, доцент*

